

Висновки. Використання інноваційних художніх технік обробки деревини у поєднанні з уже давно відомими способами роботи утворюють цілісну систему, що сприяє формуванню в майбутніх учителів технологій фахових компетентностей.

Список використаних джерел

1. <https://derevynnyk.com/4-yaponski-tehniky-roboty-z-derevom/>
2. <https://gwaramedia.com/novyj-trend-mysteczstva-karakuli/>
3. <https://hobby.kiev.ua/ua/pf52010-vipalyuvannya-derevu-elektrikoju.html>

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Цвілик С.Д.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва,
технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного
педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Шимкова І.В.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва,
технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я є одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні. Розв'язання цього завдання передбачає психолого-педагогічне проєктування змісту й методів освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості майбутніх педагогів. Педагоги закладів вищої освіти (ЗВО) усвідомлюють потребу у проєктуванні й реалізації особистісно-орієнтованого підходу до здобувача вищої освіти, що сприятиме цілеспрямованому, гармонійному розвитку особистості громадянина і майбутнього фахівця [1]. Проте цей процес потребує розвитку цілеспрямованості та науково-методичного обґрунтування та практичного напрацювання й поширення як в загально-педагогічному аспекті, так і в

окремих предметних методиках навчання.

Сучасне високотехнологічне й інформаційне суспільство висуває нові вимоги щодо підвищення якості професійної підготовки з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці майбутніх педагогів середньої освіти різних предметних спеціальностей, які матимуть низку загальних і професійних компетентностей, пов'язаних з цією галуззю знань. Особливо актуальним є розв'язання цієї проблеми за умов воєнного стану в Україні, адже майбутні педагоги мають бути здатними забезпечити безпечні умови життєдіяльності та освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Успішність такого процесу може бути забезпечена за умов підготовки висококваліфіковані педагогів ЗЗСО, здатних вирішувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми на засадах інноваційних положень і методів середньої освіти. Важливим аспектом підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій з безпеки життєдіяльності та основ охорони праці, як свідчать дані педагогічних досліджень та передового педагогічного досвіду, є запровадження інноваційних педагогічних технологій, до яких ми відносимо й дистанційні особистісно-орієнтовані.

Розробка особистісного підходу - це фундаментальна комплексна наукова проблема, що потребує міждисциплінарних досліджень. Науковці переконують, що особистість - це складна система суб'єкт перетворення світу й себе. Саме тому психологія особистості має займає й чільне місце у напрацюванні сучасних педагогічних технологій навчання [2]. Так особистісний підхід науковці К. Гольдштейн, А. Маслоу, Дж. Олпорт, К. Роджерс, Р. Мей, Е. Фром, К. Хорні, В. Франкл, Р. Бернс розглядають як методологічний інструментарій, що ґрунтується психолого-педагогічних закономірностях будови, функціонування й розвитку особистості. Сучасною теорією та практикою навчання й виховання виокремлюється низка підходів особистісної орієнтації освіти, а саме: філософський (В. Біблер, С. Клепко, В. Лутай, М. Полані, Н. Ничкало та ін.); психологічний (І. Бех, К. Роджерс, А. Маслоу, Е. Фромм та ін.); педагогічний (С. Гончаренко, І. Зязюн, О. Пехота, В. Рибалка, О. Савченко, В. Сухомлинський, та ін.); соціально-педагогічний (С. Подмазін, А. Реан та ін.); соціологічний (А. Капська, С. Карпенчук, О. Кузьменко, Д. Майєрс, Д. Пашенко та ін.).

Для організації особистісно орієнтованого навчання в ЗЗСО майбутні педагоги мають одержати підготовку з упровадження особистісно орієнтованих технологій навчання й виховання, що передбачає: предметну підготовку й досконале володіння сучасною

методикою викладання; формування здатностей до реалізації особистісно орієнтованого навчання та вмінь здійснювати й проектувати розвиток учнів ЗЗСО, створювати умови для розкриття його особистісного потенціалу. Реалізація цих складових можлива за умов переорієнтації вчителя з інформаційної моделі викладання (репродуктивний підхід до викладання й оцінювання рівнів навчальних досягнень учнів) на особистісно орієнтовану через створення умов для розвитку й становлення особистості, розкриття її потенційних можливостей, природних нахилів й обдарувань [5-6].

Г. Романовою наведено результати експертної оцінки ефективності особистісно-орієнтованих (розвивальних) педагогічних технологій, що ґрунтується на компетентнісному підході, зокрема на визначенні впливу застосування провідних технологій розвитку особистісних компетентностей здобувачів освіти (табл. 1) [3].

Таблиця 1

Ранжування особистісно-орієнтованих педагогічних технологій в освітніх закладах (Г. Романова)

Ранг	Педагогічна технологія	Особистісні компетентності за результатами ранжування
1	Проектне навчання	Креативність, здатність до спільної діяльності та співробітництва, активність
2	Кейс- технологія	Аналіз проблем і прийняття рішень, креативність, здатність до спільної діяльності й співробітництва
3	Імітаційно-ігрове навчання	Здатність до спільної діяльності й співробітництва, комунікабельність, аналіз проблем і прийняття рішень
4	Проблемно-розвивальне навчання	Креативність, аналіз проблем та прийняття рішень, особистісне самовдосконалення
5	Дистанційне навчання	Самостійність, активність, саморегуляція

У нашому дослідженні обґрунтовуються завдання особистісно-орієнтованого навчання та особливості їхньої реалізації в навчанні безпеки життєдіяльності та основ охорони праці майбутніх учителів трудового навчання та технологій. Зокрема, головними завданнями особистісно-орієнтованого навчання є такі: розвиток індивідуальних пізнавальних здібностей здобувачів вищої освіти; вияв, розвиток індивідуального (суб'єктного) досвіду й допомога особистості у самопізнанні, самовизначенні та самореалізації; вияв, розвиток позитивних якостей і формування культури життєдіяльності особистості, що дає їй можливість ефективно будувати власну життєву траєкторію. Вирішення цих завдань спрямоване на формування психолого-педагогічних та професійних здатностей майбутніх учителів трудового

навчання та технологій до упровадження особистісно орієнтованого навчання в ЗЗСО, коли здійснюється суб'єкт-суб'єктне навчання, коли учні стають рівноправними учасниками освітнього процесу. Аналіз результатів педагогічних досліджень технології особистісно-орієнтованого навчання свідчить, що головним її спрямуванням є розвиток ключових особистісних компетентностей учнів (зокрема, креативності, самостійності, активності, комунікабельності, здатності до спільної діяльності та співробітництва), що відповідають вимогам сучасного ринку праці. Прикладами таких технологій є проєктне, імітаційно-ігрове навчання, кейс-технологія тощо.

Проєктування педагогічної технології обумовлює добір форм навчання. Зокрема, дистанційне навчання вимагає індивідуальної форми організації діяльності здобувачів освіти, надання переваг продуктивним технологіям потребує застосування різних групових форм навчальної діяльності студентів тощо, проєктне навчання забезпечує навчання через діяльність, в якій реалізуються цілі випереджувального розвитку особистості [4].

У навчанні безпеки життєдіяльності та основ охорони праці майбутніх учителів трудового навчання та технологій нами використано такі особистісно орієнтовані технології: проєктне навчання (створення студентами презентацій і виступи на он-лайн конференціях), електронне тестування з окремих тем з можливостями моніторингу ефективності освітнього процесу; участь студентів в електронних он-лайн курсах з одержанням сертифікатів. На рис. 1-4 представлено результати діяльності студентів у навчанні безпеки життєдіяльності та основ охорони праці [5; 7].

Однак втілення зазначених позицій до реального освітнього процесу підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій потребує розробки певного інструментарію, зокрема напрацювання методики проєктування особистісно-орієнтованих технологій навчання за схемою: формулювання загальної мети навчання дисципліни - добір технології - розробка мотиваційного циклу - проєктування змісту навчання - добір методів і визначення зворотного зв'язку - визначення змісту діяльності учасників освітнього процесу.

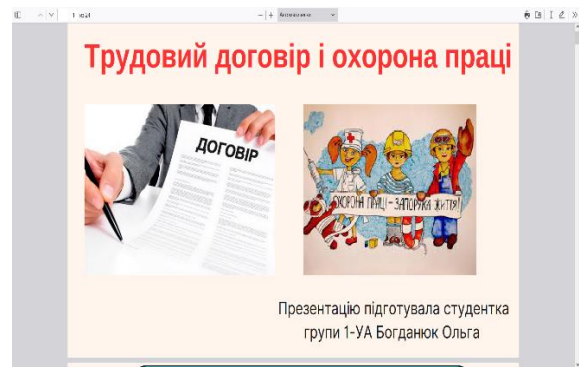
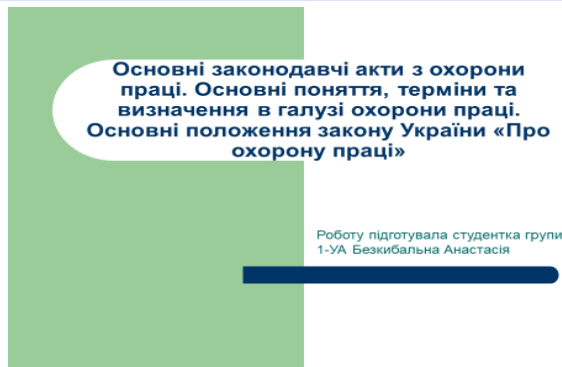
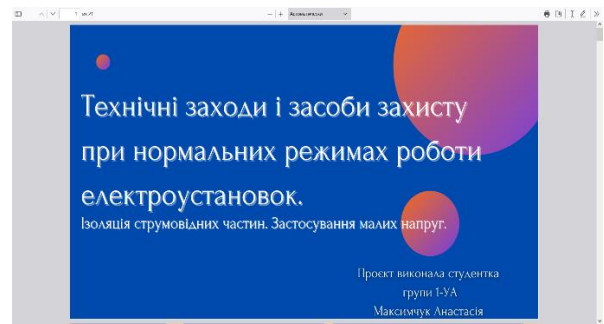

Рис. 1. Презентації студентів, виконані засобами Power Point, Canva тощо.

Сертифікат

успішно пройшов(ла) онлайн курс
об'єктом ПЗ кращого СКСТ? /
Богданок Ольга

**Дивись під ноги!
Дивись, куди ідеш!**

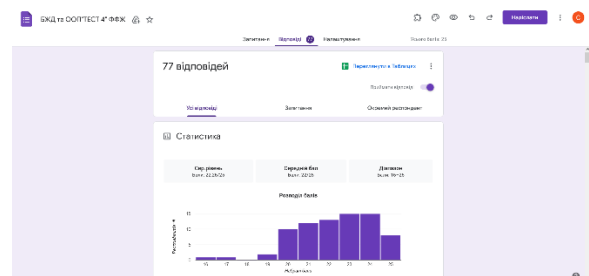
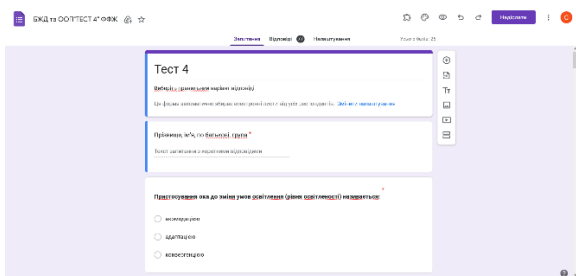
Роман Підгорний / Ольга Лис
Сектор з питань / Підприємство
ОС Служби / Служба безпеки

Цей курс «Дивись під ноги!» є одним з курсів онлайн курсу «Дивись під ноги!», який є одним з курсів курсу «Дивись під ноги!».

<https://courses.zrozumilo.in.ua/certificates/7992205fe5334d7c99e04c9b3cfae190>

Рис. 2. Он-лайн курс з мінної безпеки «Дивись під ноги».

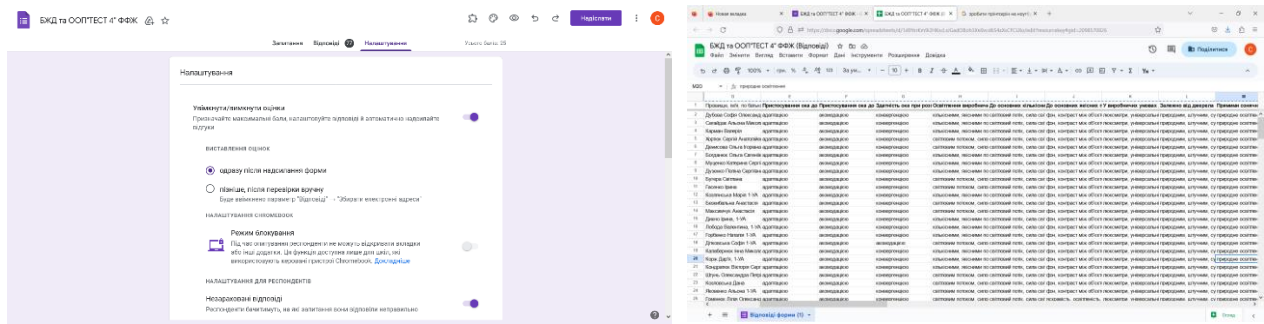

Рис. 3. Тестування засобами Google-тестів.

Істотними ознаками особистісно-розвивальних педагогічних технологій підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій є такі реалії: пріоритет особистісно-змістової сфери та її мотиваційно-ціннісного компонента; формування суб'єктного досвіду здобувача освіти; залучення досвіду студента в освітній процес та його актуалізація шляхом проблематизації навчального заняття; кооперативне цілепокладання, побудова й рефлексія; усвідомлення цінності спільного досвіду і взаємодії; проектування освітнього процесу з урахуванням психофізіологічних і індивідуальних особливостей особистості; вивчення суб'єктних способів опрацювання інформації; орієнтація освітнього процесу на встановлення комплексної мети й розв'язання навчальних завдань (пізнавальні, дослідницькі, проєктні) здобувачами вищої освіти; заміна позиції педагога «педагог-інформатор-контролер» позицією «координатор-менеджер-фасилітатор», що сприяє створенню умов для становлення студента як суб'єкта діяльності. Напрями подальших досліджень ми вбачаємо у напрацюванні психолого-педагогічних умов підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до проектування й застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій.

Список використаних джерел:

1. Зязюн І.А. Дидактичне проектування технологій і методів учіння у вимірах педагогічної дії. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід.* 2010. №23. Режим доступу до журналу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Sitimn/2010_23/index.htm.
2. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. За заг. ред. О. М. Пехоти. Київ : А.С.К., 2001. 256 с.
3. Романова Г. Особливості проектування особистісно-розвивальних технологій навчання майбутніх кваліфікованих робітників. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/11264/1/Romanova.pdf>.
4. Цвілик С.Д., Богута Ю.А., Деркач М.О. Методичні аспекти

застосування особистісно-розвивальних технологій у навчанні основ виробництва учнів закладів професійної освіти. *Сучасні технології підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: зб.наук. пр./* О.В. Марущак (гол.) та [ін.]. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі Поділля», 2020. Вип. 2. С.83-87.

5. Шимкова І.В., Цвілик С.Д., Кирилюк В.В., Сологуб Ю.С. Дистанційне навчання майбутніх педагогів середньої та професійної освіти засобами онлайн-платформи Canva. *Proceedings of the 5th International scientific and practical conference «Scientific progress: innovations, achievements and prospects»*. BoScience Publisher. Munich, Germany. 2023. Pp 270-276.

6. Яценко С.Л. Особистісно орієнтоване навчання: теоретичний та прикладний аспекти. *Проблеми освіти: Наук-метод. зб. Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України*. Київ : 2015. Вип. 85. С. 231-237.

7. Shymkova, I., Tsvilyk, S., Hlukhaniuk, V, Electronic training of life safety and the basics of labor protection for future teachers of labor education and technology using the computer system Collaborator. *Science and education for sustainable development. Modern approaches to ensuring sustainable development. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice*. Publishing House of University of Technology, Katowice. 2023. P.440-450. URL: <http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/33ba92a74a7c70f8ce3859b114f45150.pdf> 1 д.а..